

Korte studies in Mattheüs (55)

Johannes de Doper (2)

Zijn geboorte

Mattheüs introduceert Johannes de Doper onmiddellijk als prediker. Niets zegt hij over zijn geboorte en achtergrond. Hij valt als het ware met de deur in huis en toont ons Johannes zoals ook Elia aan ons gepresenteerd wordt. Ook over Elia lezen we niets vóór zijn openbare optreden. Opeens staat hij daar met zijn strenge uiterlijk en onverschrokken prediking voor de goddeloze koning Achab en zijn zo mogelijk nog goddelozere vrouw Izebel.

'En Elia, de Tisbiet, uit de inwoners van Gilead, zei tegen Achab: Zo waar de HEERE de God van Israël leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, er zal deze jaren geen dauw of regen komen, behalve op mijn woord.' (1 Kon. 17:1).

Niets over zijn geboorte. Niets over zijn opvoeding en achtergronden. Niets over zijn roeping tot profeet. Zo verschijnt Johannes ook aan ons in het Evangelie van Mattheüs.

Lukas is de enige van de Evangelisten die ons meer vertelt over de geboorte en de jonge jaren van Johannes.

In de eerste plaats lezen we dat Johannes uit een priesterlijk geslacht kwam. Hij was de zoon van Zacharias en Elizabet. Van Zacharias lezen we dat hij een priester was en dat zijn vrouw uit de dochters van Aäron was, dus ook uit het priesterlijk geslacht (Luk. 1:5). Hierin lijkt Johannes op bijvoorbeeld Jeremia, Ezechiël en Zacharia van wie we ook lezen dat zij zonen van priesters waren.

Verder lezen we dat het echtpaar Zacharias en Elizabet geen kind had en dat het ook geen hoop daarop kon koesteren. Ze waren beiden oud geworden en Elizabet was onvruchtbaar. Hoewel het twee godvruchtige mensen waren en rechtvaardig voor God werden gerekend, leefden ze met een gemis van een kind. Daarin lijkt dit echtpaar op Abraham en Sara die ook op hoge leeftijd nog geen kind hadden. Ook Sara was onvruchtbaar. Ik noem deze vergelijking met Abraham en Sara niet voor niets want het lijkt er sterk op dat Lukas deze vergelijking ook voor ogen heeft. Dat laat ik je later in de lofzang van Zacharias (Luk. 1:67-80) zien.

Ten derde wordt de geboorte van Johannes' geboorte aan Zacharias aangekondigd door een engel terwijl hij zijn priesterambt vervulde. De overeenkomst met de aankondiging aan de vrouw van Manoach is zo groot, dat we Johannes kunnen vergelijken met een Simson. Johannes is een nazireeër van de moederschoot af. Hij, zijn hele leven, wordt toegewijd aan de Heere.¹

'Maar de engel zei tegen hem: vrees niet, Zacharias! Want uw gebed is verhoord, en uw vrouw Elizabet zal u een zoon baren, en gij zult zijn naam Johannes noemen. En u zal blijdschap en verheuging zijn, en velen zullen zich verblijden over zijn geboorte. Want hij zal groot zijn voor de Heere; noch wijn, noch sterke drank zal hij drinken², en hij zal met heilige geest³

---

¹ Zie de studies in deze serie over de nazireeër.

² Vergelijk Numeri 6:3

³ Niet de Heilige Geest, de persoon, maar de gave die hij geeft; heilige geest. Ook hierin kunnen we Johannes op één lijn stellen met de profeten van Israël: lees 1 Petrus 1:12 en 2 Petrus 1:21.

vervuld worden, ook van zijn moeders lijf aan. En hij zal velen van de kinderen van Israël bekeren tot de Heere, hun God. En hij zal voor hen heengaan in de geest en de kracht van Elia om te bekeren de harten van de vaders tot de kinderen en de ongehoorzamen tot de voorzichtigheid van de rechtvaardigen, om de Heere te bereiden een toegerust volk.' (Luk. 1:13-17, vergelijk met Mal. 4:5, 6).

Er lag dit kind dus een grote taak te wachten. Hij zou voor de Heere een toegerust volk bereiden. Ik heb het al veel vaker gezegd, maar wellicht kan het geen kwaad om het regelmatig te herhalen: dit volk is het volk Israël zoals de tekst ook zegt. Het gaat om de kinderen van Israël. Johannes wordt tot dit volk gezonden en de andere volken zijn als zodanig nog niet in beeld.

Ten vierde komt Johannes in de geest en de kracht – of in de krachtige geest – van Elia. Ook hier zullen we een aparte studie aan moeten wijden. Was Johannes nu wel of niet Elia? De geciteerde teksten uit de profeten lijken het te bevestigen. Zelf ontkent hij het en de Heere Jezus doet er schijnbaar een beetje geheimzinnig over.

Van Elizabet en de moeder van Maria lezen we dat zij bloedverwanten waren (Luk. 1:36). Dat betekent dus dat Johannes en de Heere Jezus ook familie van elkaar waren, zij het dan geen nabije familie.

Ten zesde worden we nadrukkelijk op de bijzondere naam van Johannes gewezen. Iedereen wilde het kindje Zacharias naar zijn vader noemen. Elizabet echter zei dat zijn naam Johannes moest worden. Dat was vreemd en opmerkelijk. Die naam kwam weliswaar in Israël wel veel vaker voor, maar niet in de familielijn van Zacharias en Elizabet. Het is duidelijk dat er wat onenigheid en onbegrip ontstond (Luk. 1:61, 62). Zacharias, die al sinds het gezicht van de engel niet meer kon praten, werd een schrijftabletje gegeven om de doorslag te geven:

'Johannes is zijn naam.'

Zo schreef hij. Dit had niemand verwacht en iedereen verwonderde zich hierover. *Johannes* is het Hebreeuwse *Yochanan*. Het betekent 'Jahweh is genadig'. De verwondering van familie en burens was niet alleen over het feit dat Johannes niet vernoemd werd, maar ook over de inhoud van zijn naam. De Heere is genadig!

Na de geboorte, besnijdenis en naamgeving van Johannes lezen we pas weer over hem als zijn openbare bediening begint. Bij zijn geboorte was er veel over hem gesproken en dat gesprek zal in Juda nooit helemaal verstomd zijn. Velen zullen met die vraag zijn blijven leven:

'Wat zal toch dit kindje wezen?' (Luk. 1:66).

We weten dat de hand van de Heere met hem was (Luk. 1:66). We mogen eruit afleiden dat het onderwijs van zijn ouders in de Schriften van Israël door Johannes werd ingedronken. Hij raakte vertrouwd met de Tenach. Hij leerde over de geschiedenis en de toekomst van zijn volk. Langzaam zal hij zijn eigen plaats hebben leren verstaan. Wonderlijk moet het voor hem geweest zijn toen tot hem doordrong dat diezelfde Schriften over hem spraken als de voorloper van de Messias.